

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 150/2010-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. F., B., a M. K., B., vo veci namietaného porušenia základného práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj základného práva vyjadriť sa k prerokúvanej veci zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 Co 446/2006-677 z 26. júna 2008, uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 Co 446/2006-701 z 24. septembra 2008, ako aj postupom Krajskej prokuratúry v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. Kc 251/09 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. F. a M. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. októbra 2009 doručená sťažnosť Ing. J. F., B., a M. K., B. (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného

porušenia základného práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj základného práva vyjadriť sa k prerokúvanej veci zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 446/2006-677 z 26. júna 2008 a uznesením krajského súdu č. k. 6 Co 446/2006-701 z 24. septembra 2008, ako aj postupom Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. Kc 251/09.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 446/2006 konal krajský súd ako súd odvolací vo veci vedenej na prvostupňovom Okresnom súde Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 5 C 244/90. Sťažovatelia v sťažnosti uviedli, že porušenie ich základného práva na spravodlivé súdne konanie pred nestranným súdom bolo spôsobené tým, že v ich veci rozhodoval vylúčený sudca (JUDr. M.), ktorý bol členom senátu krajského súdu vyhlasujúceho napádaný rozsudok č. k. 6 Co 446/2006-677 z 26. júna 2008 a tiež vydal napádané uznesenie krajského súdu č. k. 6 Co 446/2006-701 z 24. septembra 2008, ktorým krajský súd odmietol ich návrh na vykonanie opravy zápisnice z pojednávania krajského súdu konaného 26. júna 2008, na ktorom im nemalo byť umožnené bez prerušovania vyjadriť sa k prerokúvanej veci.

Sťažovatelia v sťažnosti tiež uviedli, že podaním adresovaným Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) sa z už uvedených dôvodov domáhali podania mimoriadneho dovolania proti označeným rozhodnutiam krajského súdu, avšak túto ich žiadosť posudzovala krajská prokuratúra v konaní vedenom pod sp. zn. Kc 251/09, pričom listom z 3. augusta 2009 im bolo oznámené, že ich návrhu na podanie mimoriadneho dovolania nebude vyhovené.

Vzhľadom na uvedené sťažovatelia žiadajú, aby po prijatí ich sťažnosti

«Ústavný súd zrušil právoplatnosť rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 Co 446/2006-677 ktorým boli porušené naše zákl. práva garantované v čl. 46 ods. (1)

Ústavy SR: „Každý sa môže domáhať... svojho práva na... nestrannom súde a... na inom orgáne SR.“ a čl. 6 „Dohovoru ...“ v bode 1): „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo,... prejednaná... nestranným súdom, zriadeným zákonom...“

K porušeniu uvedených zákl. práv došlo:

- potvrdením nezákonného rozsudku Okresného súdu Bratislava IV. č. k. 5 C 244/90-607
- Odmietnutím opravy zmätočnej verejnej listiny vyhotovenej súdom, vydaným uznesením 6 Co 446/2006-701, čím zastavil konanie a to možnosť podania dovolania na Najvyšší súd SR. Tento zásah vykonal vylúčený predseda senátu JUDr. M. M.

Iný zásah orgánu verejnej moci: Odloženie námetu na podanie mimoriadneho dovolania Krajskou prokuratúrou Bratislava, Kc 251/09-10. Toto odloženie doručené dňa 10. 8. 2009 do vlastných rúk, nepotvrdené generálnym prokurátorom je neplatné a nezákonné. V zmysle dôvodovej správy k novele Zák. č. 161/1998 a ust. § 243e až h, O. s. p., prijať alebo odmietnuť prijatie námetu od účastníka len a výlučne generálny prokurátor. O prenesení právomocí na nižší stupeň prokuratúry ustanovenia O. s. p., ktoré v tejto pre účastníka poslednej možnosti konať pred všeobecným súdom, neobsahujú ani slovo. Preto toto odloženie navrhujem hodnotiť ako neoprávnené zastavenie konania.

Preto navrhujem, aby Ústavný súd po zrušení napadnutého rozsudku Krajského súdu vrátil na ďalšie konanie.

Žiadne finančné zadosťučinenie nežiadame, nie je to súčasťou nášho petitu.»

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K namietaným rozhodnutiam krajského súdu

V súvislosti so sťažovateľmi napádanými rozhodnutiami krajského súdu ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty nemožno zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde to nedovoľuje.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 108/02, IV. ÚS 158/04, I. ÚS 218/06).

Sťažovatelia sťažnosťou pred ústavným súdom napádajú rozsudok krajského súdu č. k. 6 Co 446/2006-677 z 26. júna 2008, ako aj jeho uznesenie č. k. 6 Co 446/2006-701 z 24. septembra 2008.

Podľa zistenia ústavného súdu rozsudok krajského súdu č. k. 6 Co 446/2006-677 z 26. júna 2008 v spojení s prvostupňovým rozhodnutím okresného súdu sp. zn. 5 C 244/90 z 26. apríla 2006 nadobudol právoplatnosť 14. augusta 2008. Napokon túto skutočnosť uvádzajú aj samotní sťažovatelia v podaní z 10. júla 2009, ktorým sa na generálnej prokuratúre domáhali podania mimoriadneho dovolania proti označenému rozsudku krajského súdu.

Pokiaľ ide o sťažovateľmi napádané uznesenie krajského súdu č. k. 6 Co 446/2006-701 z 24. septembra 2008, sťažovatelia v podaní zo 4. novembra 2008 adresovanom krajskému súdu uvádzajú, že toto uznesenie im bolo doručené 20. októbra 2008.

V súvislosti s už uvedenými zisteniami ústavný súd uvádza, že od 14. augusta 2008, keď bolo právoplatne skončené konanie krajského súdu vedené pod sp. zn. 6 Co 446/2006, ako aj od 20. októbra 2008, keď bolo sťažovateľom doručené napádané uznesenie krajského súdu, do 9. októbra 2009, keď sťažovatelia osobne podali sťažnosť ústavnému súdu, nepochybne uplynula dvojmesačná lehota podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľov v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako podanú oneskorene podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému postupu krajskej prokuratúry

V súvislosti s nespokojnosťou sťažovateľov týkajúcou sa postupu krajskej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. Kc 251/09 o ich podnete na podanie mimoriadneho dovolania proti označeným rozhodnutiam krajského súdu ústavný súd poukazuje na ustanovenie § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

To znamená, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy možno ústavnému súdu podať spravidla iba vtedy, ak sťažovateľ ešte pred jej podaním vyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho práva poskytuje. V opačnom prípade je sťažnosť neprípustná.

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí, prokurátorov, v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre podnetom sa rozumie písomná alebo ústna žiadosť, návrh alebo iné podanie fyzickej osoby alebo právnickej osoby (ďalej len „podávateľ podnetu“), ktoré smeruje k tomu, aby prokurátor vykonal opatrenia v rozsahu svojej pôsobnosti, najmä aby podal návrh na začatie konania pred súdom alebo opravný prostriedok, aby vstúpil do už začatého konania alebo vykonal iné opatrenia na odstránenie porušenia zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 32 ods. 1 zákona o prokuratúre podnet možno podať na ktorejkoľvek prokuratúre.

Podľa § 35 ods. 1 zákona o prokuratúre pri vybavovaní podnetu je prokurátor povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné pre posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu, či sú splnené podmienky na podanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonať iné opatrenia, na vykonanie ktorých je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 35 ods. 2 zákona o prokuratúre prokurátor posudzuje podnet podľa obsahu, pričom prihliada na všetky skutočnosti, ktoré počas prešetrovania vyšli najavo.

Podľa § 35 ods. 3 zákona o prokuratúre ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

Podľa § 6 ods. 1 písm. a) zákona o prokuratúre je nadriadený prokurátor oprávnený vydať podriadenému prokurátorovi pokyn, ako má postupovať v konaní a pri plnení úloh.

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2 zákona o prokuratúre). Podľa § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre ďalší opakovaný podnet v tej istej veci vybaví nadriadený prokurátor uvedený v odseku 1 len vtedy, ak obsahuje nové skutočnosti. Ďalším opakovaným podnetom sa rozumie v poradí tretí a ďalší podnet, v ktorom podávateľ podnetu prejavuje nespokojnosť s vybavením svojich predchádzajúcich podnetov v tej istej veci.

Ústavný súd už v minulosti vyslovil právny názor (napr. I. ÚS 186/05, IV. ÚS 53/05, IV. ÚS 126/07, IV. ÚS 318/09), že nevyužité podnetu ako prostriedku nápravy v rámci sústavy orgánov prokuratúry Slovenskej republiky nemožno nahrádzať podaním sťažnosti v konaní pred ústavným súdom, pretože takto by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen preveriť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu procesných alebo faktických prekážok zákonného postupu.

Z uvedeného vyplýva, že zákon o prokuratúre poskytoval sťažovateľom prostriedok nápravy – podnet a tiež opakovaný podnet (podľa § 31 až § 34 zákona o prokuratúre), ktorým sa mohli domáhať preskúmania zákonnosti napadnutého stanoviska krajskej prokuratúry v predmetnej veci. Uvedený právny prostriedok umožňoval sťažovateľom dosiahnuť účinnú nápravu vzhľadom na právomoc prokurátora nadriadeného prokurátorovi krajskej prokuratúry záväzným pokynom nariadiť prijatie efektívnych opatrení v predmetnej veci aj napriek doterajšiemu postupu krajskej prokuratúry, ak by na základe podnetu

sťažovateľov dospel k záveru, že závery krajskej prokuratúry vyslovené v liste sp. zn. Kc 251/09 z 3. augusta 2009 sú v rozpore so zákonom.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia, ktorí sa domnievajú, že krajská prokuratúra porušila ich základné práva, nevyužili tie právne prostriedky, ktoré im zákon na ich ochranu účinne poskytuje. Až po ich vyčerpaní by prípadne mohla vzniknúť, ak by boli splnené aj ostatné ústavné a zákonné predpoklady, právomoc ústavného súdu (princíp subsidiarity).

Sťažovatelia podnet ani opakovaný podnet v zmysle § 31 až § 34 zákona o prokuratúre nevyužili, ale obrátili sa priamo na ústavný súd, v dôsledku čoho bolo potrebné ich sťažnosť v tejto časti už pri predbežnom prerokovaní ako podanú predčasne podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietnuť pre jej neprípustnosť (§ 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. marca 2010